

սառնորակ և զուլալ աղբիւրներ, որոնք կանաչազարդ ծառերի փէշերից պտոյտներ գործելով՝ կազմում են փոքրիկ առուներ և ապա միանում գետակի հետ, որն ընկած է գիւղի արևմտեան կողմը. դա սկիզբն է առնում նամակերտից և օձապտոյտ հոսելով՝ ոռոգում է Ղառղունի դաշտավայրերն և ապա թեքում դէպի Սփարան գիւղը: Այս բոլորը գիւղին տալիս են աւելի լաւ գիւղի տեսք և գեղեցկութիւն:

Գիւղի հիմք գցողները կազմում են 1606 թւին Կահ-Աբբասի ձեռքով Հին—Ջուղայից գաղթողների մի մասը. նրանք երկրագործ ժողովուրդ են, աշխատասէր և ընդունակ, բացի երկրագործութիւնից պարապում են նաև անասնապահութեամբ և մասամբ էլ այգեմշակութեամբ: Այժմ բաղկացած են 118 տնից 865 շնչով, որի 443-ը արական է և 422-ը իգական: Տները շինւած են հողից և ծեփւած յարդով շաղախւած ցեխից. նրանք ընդհանրապէս մի յարկանի են և շինւած են կողք-կողքի:

Հողատիրութեան տեսակն «առքաբի» — կալւածատիրական է. պատկանում է Մամթաղի (Չրաղալի խանի թոռը), Չաղիգանցի Սարհանկ խաներին և Յարութիւն Խաչիկեանի ժառանգներին, որոնց մէջ բաժանւած է հողը*: Գիւղացիներից միայն վեց տուն հող ունին, իսկ մնացեալները հողազուրկ ռայեաթներ են. նրանք մշակում են աղաների հողերը և իրենց ստացած արգիւնքի $\frac{1}{3}$ մասը տալիս են նրանց. 506 թուման էլ պետական հարկ են վճարում: Բացի այդ Մամթաղին և Սարհանկը բռնութեամբ առնում են խեղճ գիւղացիներից տարեկան նաև ապօրինի հարկեր: Որպէս զի գաղափար տանք, թէ որքան ծանր է այդ հարկը, տանք մի փոքրիկ հաշիւ. 1917 թւին վճարում են ապօրինի հարկ 45 թուման փող, 1000 լիտր յարդ, 360 լիտր գարի, 504 բեռեօնջա, իւղ, պանիր, վառելիք և այլ իրեր:

Հողը բարեբեր է և արգաւանդ. հերկում են արօրով:

* Նոր—Ջուղայի կանանց Բարեգործ. Ընկերութիւնն և Ս. Յմենափրկչ. Ֆոգնոր գիշերօթիկ դպրոցն եւ մի.մի հարթայ հող ունին այս գիւղում: